

Tjark Blokzijl

Bouwfraude in de Oudheid

Dat bouwfraude niet alleen een probleem van nu is laat Tjark Blokzijl in dit artikel zien. De polis Prusa blijkt al in de tweede eeuw na Christus het theater van rivaliserende elites.

Inleiding

In de tweede eeuw n.Chr. heerst Rome definitief over de Griekse wereld. De eens zo trotse en vrije *poleis* zijn nu ondergeschikt aan de wil van Rome. Sinds de jaren zeventig van de twintigste eeuw is er meer aandacht gekomen voor deze periode. Een periode waarin het politieke toneel van de Griekse poleis teruggebracht wordt tot de *polis* zelf. Nu de poleis allemaal geïncorporeerd zijn in één groot rijk worden de verhoudingen onderling anders. Vóór de Romeinse verovering vochten de poleis vetes uit op het slagveld, binnen het Romeinse rijk was dit niet meer mogelijk. De concurrentie onderling bleef maar de strijd werd anders. De elites in de poleis probeerden elkaar de loef af te steken om simpel gezegd 'de beste' te zijn. Ook in de polis zelf was de concurrentie groot. De problemen van de poleis vloeiden voort uit de onderlinge twist van de stedelijke elite. Een rivaliteit om als dé beste burger naar voren te komen. De belangrijkste taak van de elite was om als *euergeet*, weldoener, op te treden voor de bevolking van de polis. Plannen om de stad te verbeteren met openbare gebouwen liepen vaak uit op ruzies in de *ekklèsia*. Verschillende facties streden en persoonlijke vendetta's kwamen zowel in de ekklèsia als in het openbare leven tot uiting. De een gunde niet dat de ander eer voor zijn werk zou gaan behalen. Vele bouwplannen waren gedoemd te mislukken omdat er grote tegenwerking was van de plaatselijke rivaliseerde elite. Het resultaat was dat de financiële situatie van de poleis ook bijzonder ongezond waren. Ondoordachte bouwplannen en een ongebreidelde bouwwoede waren het resultaat geweest van de competitieve strijd tussen de elite in de polis en van de poleis onderling. Hieronder zal het verhaal verteld worden van de polis Prusa aan de Olympus. Het unieke hiervan is dat literaire en epigrafische bronnen elkaar aanvullen zodat ons beeld van de gebeurtenissen completer wordt.

De Polis Prusa

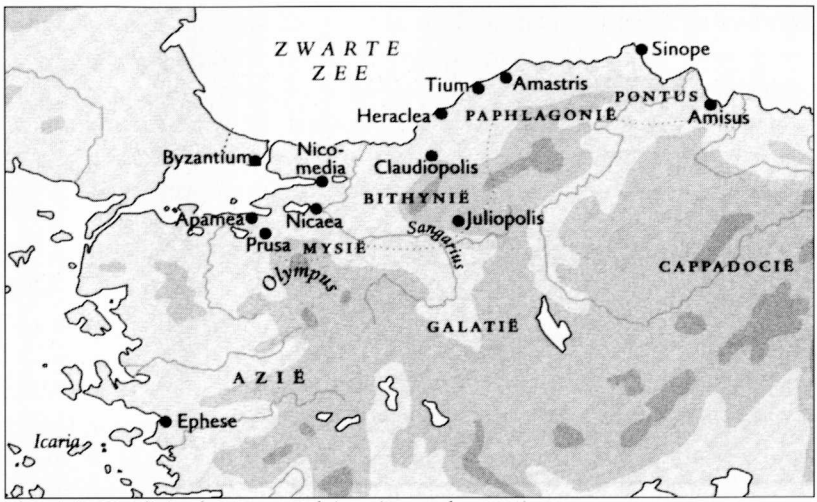
Prusa lag in het binnenland van Bithynië -Noordwest Turkije- waar nu de stad Bursa ligt. De nederzetting lag naast de berg Olympus, de hoogst berg in Bithynië. Voor de stad lag een vruchtbare vallei. Bos was er genoeg in de buurt. Hout is dan ook het primaire export product van Prusa geweest. De polis Prusa kende als staatsinrichting een oligarchie op basis van vermogensklassen. Er waren een *boulè*, ekklèsia, *gerousia* en *archonten*. Oude, traditionele namen, maar met een hele andere en nieuwe inhoud. In de boulé lag de werkelijke macht van de polis. De leden van de boulé waren allemaal oud-magistraten. In de ekklèsia zaten waarschijnlijk alleen maar mensen met het burgerrecht. Het lidmaatschap werd bepaald door een census van toelating dat bij een bepaald vermogen lag.

De bovengenoemde regeringsinstellingen waren de officiële instituten van Prusa. De politiek in de polis speelde zich zowel binnen als buiten deze instituties af. De politiek van facties, *hetairereiai*, en individuele competitie lopen als een rode lijn door de politieke instituten heen. De factiestrijd en competitie hangen samen met de slechte financiële gesteldheid van Prusa en de daaraan verbonden bouwwoede, zoals ik hieronder uiteen zal zetten. De Romeinse *proconsuls*, gouverneurs, hadden onder andere als taak de financiële handel en wandel van de poleis te controleren. Primair om de reden dat een financieel ongezonde situatie voorkomen moest worden. Immers Rome vond ook dat het recht had op een deel van de inkomsten van Prusa.

Prusa betaalde tribuut aan Rome, afhankelijk van de grootte van de bevolking en de rijkdom. Echter, Prusa was maar een onbelangrijke, middelgrote polis. Tot hoe ver de grenzen van de polis reikten is onbekend. Maar waarschijnlijk bestond de polis uit de vruchtbare vallei, de stad Prusa en de berg Olympus. Het aantal inwoners, inclusief slaven, wordt geschat op vijftigduizend.[1] De stad kende waarschijnlijk publieke gebouwen als een theater, een badhuis, een marktplaats, een zuilengalerij, gebouwen voor de gerousia, de boulè en ekklèsia. Verder moeten er tempels voor de goden en de keizerscultus gestaan hebben.[2]

1 C.P. Jones, *The Roman world of Dio Chrysostom* (Cambridge Ms. en Londen 1978) 5.

2 Ibidem, 5. Dio Chrys. *Or.* 40, 45 en 47, Plin. *Ep.* X. 23 en 24.

Klein Azië. Uit: Plinius de Jongere, *De brieven* (Amsterdam 2001) 428.

Dio en de Stoa

Dat Prusa niet echt veel voorstelde vond ook een prominente inwoner van de polis[3]; Cocceianus Dio, een sofist, beter bekend als Dio Chrysostomos, wat zoveel betekent als 'guldenmond'. Over de geboorte en dood van Dio Chrysostomos is enige onduidelijkheid. Jones plaatst zijn geboorte tussen 40 en 50 n.Chr. en zijn overlijden in elk geval na 110.[4] Plinius de Jongere noemt Dio namelijk nog in zijn brieven, *Ep.* X. 81 en 82. Swain geeft een preciezere geboorte- en overlijdensdatum, circa 45-115 n.Chr.; waarom hij de data wel nauwkeuriger kan bepalen wordt niet besproken.[5] Dio werd in 80-83 veroordeeld tot ballingschap. Hij was bevriend met Flavius Sabinus, schoonzoon van Titus en neef van Domitianus.[6] Flavius Sabinus

3 Dio Chrys. *Or.* 40.9 en 45.15. Zie voor de meest recente werken over het leven van Dio Chrysostomos als sofist en retor; T. Whitmarsh, 'Greece is the world': exile and identity in the second sophistic', in: S. Goldhill (ed.), *Being Greek under Rome. Cultural Identity, the Second Sophistic and the Development of Empire* (Cambridge 2001) 269-306 aldaar 285-303. En S. Swain, *Dio Chrysostom; Politics, letters, and philosophy* (Oxford 2000) aldaar deel IV over 'Philosophy'.

4 Jones, *The Roman world of Dio Chrysostom*, 133 en 140.

5 S. Swain, *Dio Chrysostom; Politics, letters, and philosophy* (Oxford 2000) 1.

6 Jones, *The Roman world of Dio Chrysostom*, 46.

werd geëxecuteerd omdat hij door een ongelukkige fout ook tot keizer werd benoemd in plaats van tot consul. Dio werd verbannen vanwege, naar eigen zeggen, zijn goede vriendschap met Flavius Sabinus.[7] Het werd Dio verboden zijn eigen woonplaats, de provincie Bithynië-Pontus en Italië te bezoeken. Het recht om in het openbaar te spreken werd hem echter niet ontnomen. Ook opvallend is dat zijn bezittingen niet verbeurd werden verklaard. Pas in het jaar 101 keerde Dio weer terug naar Prusa.

Dio trof zijn bezittingen, hoewel in zeer vervallen toestand, intact aan bij terugkeer.[8] Om politiek weer een man van betekenis te worden, stelde Dio voor om het stadsbeeld van Prusa te verbeteren. Dio had tijdens zijn verbanning immers veel gereisd en veel andere steden gezien. Dit verklaart wellicht dat Dio vond dat Prusa achterliep op de ander poleis. Dio stelde in 101 dan ook voor om de stad te verfraaien met een stoa.[9] Zijn bouwplannen voor de stad en hoe hij daarin tegengewerkt wordt staan in zijn *Or.* 40, 45, 47 en 48. Zoals ik al gezegd heb stelde Dio voor een stoa te bouwen. De vraag is waarom? Om weer mee te tellen als welgesteld man in Prusa wordt van hem verwacht dat hij openbare functies op zich nam, of bepaalde liturgieën. Er werd immers in de Griekse steden verwacht dat een welgesteld man zich als euergeet opwerpt. Zo werd dit ook van Dio verwacht en Dio weet dat dit dé manier is om weer mee te tellen in de polis. Dio stelt dan ook in de ekklèsia zijn plannen voor om een stoa te bouwen.

Hij vraagt daar aan de aanwezigen om een donatie te maken voor zijn plan. Of Dio ook een gedeelte zelf financiert is onbekend, maar we mogen wel aannemen dat hij inderdaad ook mede de stoa financiert. Want Dio is de initiator van de onderneming. Bovendien; als hij als euergeet weer naam wil maken, zit er niets anders op dan meebetalen. Maar het is ook nog mogelijk dat Dio de stoa zelf gefinancierd heeft. Een inscriptie gevonden in Bursa vermeldt het volgende; '[N.N.] errichete aus eigenen Mitteln die [Stoa?] mit den darauf/darin befindlichen Bildern des Kaisers...'[10]. Het is goed mogelijk dat het hier om de stoa van Dio gaat. De inscriptie wordt gedateerd in de periode van Trajanus. Prusa was maar een kleine, onbelangrijke polis en het is onwaarschijnlijk dat de stad meerdere stoa's

7 Dio Chrys. *Or.* 13.1.

8 Dio Chrys. *Or.* 40.2 en 45.11-12.

9 Zie voor de bouwtechnische aspecten voor de bouw van een stoa; Vetr. *De arch.* V. IX.

10 *IK* 39.8 (T. Corsten, *Die Inschriften von Prusa ad Olympum I* (Bonn 1991) 20-21).

had. Als dit inderdaad het geval is dan spreken de inscriptie en de literaire bronnen, wat betreft de financiering, elkaar tegen. Het is blijkbaar Dio's bedoeling gedeeltelijk de stoa te financieren. Bij terugkeer trof hij zijn bezittingen in verval aan; '...my domestic affairs, now in thouroughly bad condition, affairs which, though so long in ruinous state, have met with no improvement'[11]. Dio zou in beginsel dus niet in staat kunnen zijn om de stoa alleen te financieren. Maar de bouw van de stoa zal nog jaren gaan duren, zoals nog ter sprake zal komen. Het is dus goed mogelijk dat Dio met de jaren zijn financiële zaken weer op orde kon krijgen.

De ekklèsia gaat akkoord met Dio's voorstel. Er wordt gezocht naar een aannemer zodat de bouw kan beginnen. Maar *Or.* 40.6-9. leert ons dat het plan plotseling onderhevig is aan ernstige kritiek. De mensen trekken hun geld terug uit de onderneming. Dio heeft al een aannemer en bouwmateriaal gevonden, hij heeft ook al berekeningen van de bouw gemaakt en is reeds mee begonnen. Een andere voorwaarde voor de bouw van de stoa is dat oudere gebouwen gesloopt moeten worden om ruimte te maken. Nu is dat niet zo erg, maar ook sacrale (land)markeringen van de voorvaderen van de polis moeten gesloopt of verwijderd worden.[12] Terwijl Dio, naar eigen zeggen, nog duidelijk heeft aangegeven dat als iemand zich stoort aan de aankomende sloop of verplaatsing van de profane monumenten zij zich daarover nu moeten uitspreken.'I reapetedly laid the matter before you...to make sure that I should not offend anyone in case you did not approve or desire the project'[13]. Dat is niet gebeurd, de ekklèsia heeft zijn plan goed gekeurd. Ook de proconsul heeft zijn plan goedgekeurd. C. Iulius Bassus was proconsul van de provincie Bithynië-Pontus toen Dio zijn plan liet goedkeuren. Maar het feit is nu dat de bouw door de kritiek gestopt moest worden. Een deel van het centrum van Prusa is dus nu veranderd in een ruïne.

Waar komt deze plotselinge kritiek vandaan? Waarschijnlijk van politieke tegenstanders van Dio. Zij willen niet dat Dio met de eer gaat strijken als de stoa straks klaar is. De politieke tegenstanders van Dio hebben de heilige markeringen gebruikt om Dio af te schilderen als een anti-patriot en slecht burger. Een lastercampagne is tegen Dio begonnen, om anderen te ontmoedigen nog geld in het bouwproject te steken. De beschuldigingen bestaan uit, zoals Dio zelf zegt, 'That I'm dismantling the

11 Dio Chrys. *Or.* 40.2.
12 Loeb, Dio Chrys. IV 243.
13 Dio Chrys. *Or.* 40.6.

city; that I have laid it waiste, virtually banishing the inhabitants; that everything has been destroyed, obliterated, nothing left'[14].

De inwoners van Prusa zijn niet de enigen die zich aan deze ongelukkige onderneming storen. In een bijeenkomst van de ekklèsia komt de bouw van de stoa aan de orde. Dio wijst erop dat 'the proconsuls on a previous occasion had sent a rescript regarding the administration of our finances'[15]. Eén van de primaire taken van de proconsul was immers het controleren van de inkomsten en uitgaven van de poleis. Bij een vorige bouwonderneming bleek dus de administratie niet te kloppen. De vorige onderneming liep uit op een financieel debacle, tot groot vermaak van sommige inwoners en voor de omliggende poleis. Dio memoreert in de ekklèsia deze schande. Hij waarschuwt dat als er niet snel iets gebeurt de bouwplannen weer uitlopen op een fiasco.

Bij een volgende samenkomst van de ekklèsia blijkt er nog niets verandert te zijn aan de situatie. Dio lijkt ten einde raad te zijn. Hij noemt een aanzienlijk aantal argumenten waarom er een stoa zou moeten komen in Prusa. Een van de argumenten is dat het de wens van de keizer is, '...he wishes your city to be developed in every way'[16]. Ook probeert Dio de ekklèsia te overtuigen met praktische argumenten, '...a city becomes good-looking, when it gets more air, open space, shade in summer and in winter sunshine beneath the shelter of a roof...'[17]. Bovendien verwondert Dio zich over het feit waarom steden als Tarsus en Nicomedia wel in staat zijn om een stoa te bouwen, terwijl de inwoners van deze steden ook daarvoor profane objecten moesten verwijderen. Dio vraagt advies aan de ekklèsia wat hij nu moet doen. Hij komt zelf ook met een oplossing, waarschijnlijk om de ekklèsia voor het blok te zetten. 'Do you wish me to go ahead with the work, and to visit the proconsul and beg him to collect the subscriptions, gently and with regard to ability to pay, from those who have promised them?'[18]. Het is dus een mogelijkheid om de hulp van de proconsul in te schakelen zodat de boekhouding weer gecontroleerd gaat worden. Dit zou echter weer een schande zijn voor Prusa. Maar de proconsul komt wel naar Prusa. In *Or.* 48 meldt Dio dat de proconsul de stad bezoekt voor een inspectie. Dit bezoek vindt plaats omstreeks 105 n.Chr., de proconsul in

14 Dio Chrys. *Or.* 40.8.
15 Dio Chrys. *Or.* 45.6.
16 Dio Chrys. *Or.* 47.13.
17 Dio Chrys. *Or.* 47.15.
18 Dio Chrys. *Or.* 47.19.

Plinius de Jongere. Uit: *De brieven*, achterflap.

kwestie is Varenus Rufus.[19] Of hij nu speciaal komt om de boekhouding te inspecteren is onbekend. Waarschijnlijk maakt Rufus een algemene inspectieronde door heel Bithynië-Pontus. Hij is namelijk net tot proconsul van deze provincie benoemd. In ieder geval kunnen we stellen dat Varenus Rufus de financieringsproblematiek niet definitief oplost. Zijn opvolger, Plinius de Jongere, maakt immers nog bericht van dit financieel debacle.

Als Plinius naar de provincie Bithynië-Pontus komt, is het eerste wat hij als proconsul gaat doen het controleren van de administratie van de stad Prusa. Uit de brieven weten we dat er geld voor een bepaalde bouwonderneming wordt vastgehouden door particulieren.[20] Niet bekend is of de achtergehouden gelden daadwerkelijk teruggevorderd worden en een aanwijzing hiervoor is er ook niet. Of deze specifieke zaak nu over de bouw van de stoa van Dio gaat is onbekend. Er is echter wel een goede mogelijkheid dat het hier inderdaad om Dio's stoa gaat. Aanwijzingen hiervoor vinden we in Plin. *Ep.* X. 80 en 81. In deze brief is sprake van een rechtszaak over een gebouw waar Dio zorg voor gedragen zou hebben. Er wordt van Dio geëist dat hij verantwoording draagt voor het bouwwerk dat hij aflevert. Het gebouw zou namelijk verkeerd zijn uitgevoerd. Dio wil dus in eerste instantie geen verantwoording dragen voor een gebouw dat hij geplaatst heeft. Het kan goed zijn dat het hier om de stoa gaat. Immers, Dio is in zijn bouwplan voor de stoa zo tegengewerkt, dat hij daarom voor de uitvoering geen verantwoordelijkheid wil afleggen. Een argument waarom de stoa niet volgens plan is afgeleverd, is dat het niet op tijd is afgeleverd. In *Or.* 47 vraagt Dio aan de ekklèsia wat er met de plannen voor

19 C.P. Jones, *The Roman world of Dio Chrysostom* (Cambridge Ms. en Londen 1978) 139.

20 Plin. *Ep.* X. 17A en 17B.

de stoa moet gebeuren. Deze oratie zou uit 102 n. Chr. of nog later komen.[21] Brief 81 van Plinius kan op zijn vroegst in 111 geschreven zijn, als Plinius proconsul van Bithynië-Pontus wordt. De bouw kan dus negen jaar geduurd hebben. Wel meldt Dio in de ekklèsia in 105, dat de bouw van de stoa progressie maakt. 'It is going forward, and it will be completed very speedily, especially with the enthousiastic and earnest interest of these men, provided they give willingly'[22]. Blijkbaar zijn diegene die hun belofte eens aan Dio hebben gemaakt nog steeds niet met het geld over de brug gekomen.

Conclusie

Mijns inziens heeft Dio de stoa alleen gebouwd. De stoa werd waarschijnlijk voltooid in de tijd dat Plinius proconsul was in Bithynië-Pontus, omstreeks 111-113 n.Chr. In die periode wordt ook Dio geacht rekenschap af te leggen voor het bouwwerk. Dio meldt in de ekklèsia in 105 dat de stoa spoedig gereed zal zijn. Het bouwwerk heeft hij tot dan toe dus alleen gefinancierd, *Or.* 48 meldt immers dat nog steeds niemand anders mee betaald heeft. Tussen de ontwikkeling van het plan voor de bouw van de stoa in 101 en het afleveren van het gebouw in 111-113 zit maximaal twaalf jaar. Toen Dio uit ballingschap terug kwam naar Prusa waren zijn bezittingen verwaarloosd en was zijn financiële toestand precair. Dat is volgens mij ook de reden waarom Dio derden vraagt om zijn plan voor de stoa mede te financieren. Vervolgens wordt Dio voor het blok geplaatst om de stoa alleen af te bouwen of het plan te laten rusten. Want niemand komt uiteindelijk met het geld aanzetten. Ook zijn er geen aanwijzingen dat de proconsul de achtergehouden bedragen terugvordert. De inscriptie meldt ook dat er een stoa gebouwd is uit eigen middelen. Dio kan in de twaalf jaar dat de bouw duurt best zijn financiën op orde hebben gekregen en zo uiteindelijk zelf de financiële kracht hebben gehad om het gebouw af te laten bouwen.

Deze kleine episode uit de geschiedenis van Prusa vertelt ons eigenlijk heel veel. De manier van financiering van openbare gebouwen in de Griekse poleis wordt ons duidelijk. Euergetisme speelde de grootste rol in de totstandkoming van openbare gebouwen. Ook wordt duidelijk dat euergetisme een manier is om (weer) mee te tellen in de Griekse poleis. Uit het relaas van Dio blijkt ook dat de concurrentie van de andere elite erg

21 Jones, *The Roman world of Dio Chrysostom*, 139.
22 Dio Chrys. *Or.* 48.11.

groot is. Tegenstanders van Dio gunnen hem het niet dat hij eer en glorie gaat behalen met het neerzetten van een bouwwerk. Ongetwijfeld zullen er mensen belang gehad hebben bij zijn ballingschap. Nu hij weer teruggekeerd is, proberen ze hem buiten spel te zetten. Facties, competitie, corruptie en politiek zijn nauw met elkaar verbonden. Veel poleis storten zich in te dure en ondoordachte bouwprojecten. Maar ook een ander aspect kunnen we uit dit verhaal opmaken: de rol die er is weggelegd voor de proconsul. De functie van de proconsul is orde houden in zijn provincie. Dat betekent ook dat de financiën in orde moeten zijn.

Die van Prusa zijn dat duidelijk niet. In de periode 101-111 weten we van Dio en Plinius dat de proconsul maar liefst vier keer een inspectie maakt. De laatste keer wordt door Plinius geld teruggevorderd van particulieren die geld achterhouden voor de bouw van een badhuis.[23] Uit de brieven van Plinius weten we dat deze praktijken meer voorkomen. In Nicomedia slokken half afgebouwde en weer gesloopte waterleidingen miljoenen sestertiën op.[24] In Nicea kost de bouw van een theater miljoenen door fouten in de bouw scheurt en verzakt het hele bouwwerk. Het beste voorbeeld van bouwfraude komt ook uit Nicea. Daar stagneert de bouw van een gymnasium. Blijkbaar zijn daar de muren van het gymnasium niet geheel van baksteen gebouwd maar is de binnenkant gevuld met puinsteen. Deze constructie kan nooit het hele gebouw dragen. Puinsteen is natuurlijk veel goedkoper dan echt baksteen dus de aannemer kan het verschil wel in zijn eigen zak gestoken hebben.[25] Kortom de proconsul had een enorme taak om de financieringen van al deze bouwwerken steeds te controleren. De taak van proconsul moet geen gemakkelijke zijn geweest. En zeker niet als de gebeurtenissen in Prusa, Nicea en Nicomedia representatief zijn voor meerdere steden in de Romeinse oostelijke provincies.

23 Plin. *Ep.* X.23.
24 Plin. *Ep.* X.37 en 38.
25 Plin. *Ep.* X.39 en 40.

NETWORK OF CONCERNED HISTORIANS

'EEN WOEDEND GEDICHT VAN TUSSEN DE ZWAARDEN'

De foto van een ex-leider in een Albanese stadsgids afdrukken. Als studentenvoorman oproepen tot meer democratie in China. Als lid van een Rwandese culturele vereniging gunstig verwijzen naar een voormalig regime. De geschiedenis van een Burmese studentenbeweging schrijven. Tot een fundamentalistische Palestijnse groep gerekend worden. Archieven bijhouden over Mexicaanse indianen. Schrijven over Oromogeschiedenis in Ethiopië. Een Guatemalteekse waarheidscommissie voorzitten. Een Palestijnse petitie tegen corruptie ondertekenen. Gedrukt materiaal verzamelen over de Culturele Revolutie. Als geschiedenislerares de vrouw zijn van een ongrijpbare Burmese pro-democratie-activist. De redactie voeren over een seculiere serie over de Indiase onafhankelijkheid. Als geschiedenisstudent opgepakt worden na een etnische rel in Ethiopië. Als archeologiestudent lid zijn van een legale pro-Koerdische partij in Turkije. Onderzoek doen naar Oeighoer geschiedenis in China. De rol van het leger in de lokale Guatemalteekse politiek doorgronden. Redenen waarom historici, geschiedenisstudenten en anderen moeilijkheden kregen met de overheid. Hun namen: *Elvira Shapllo en Vladimir Qiriaqi. Wang Dan. Philomène Mukabarali. Ko Aung Tun en U Myo Htun. Wael Ali Farraj. Andres Aubry en Angélica Inda. Moti Biyya, Garuma Bekele en Tesfaye Deressa. Juan Gerardi. Abdulsittar Qassem. Yongyi Song. Ma Khin Khin Leh. Basudev Chatterji. Badada Bayene. Emrullah Karagoz. Tohti Tunyaz. Matilde Leonor González Izas.*

Sinds oktober 1995 heeft het ***Network of Concerned Historians*** (NCH) aktie gevoerd voor deze mensen. NCH doet mee aan alle campagnes van internationale mensenrechtenorganisaties voor historici. Daarnaast publiceert het jaarlijks een electronische nieuwsbrief met informatie over het lot van vervolgde historici in tientallen landen.

Toen hij hoorde over de executie van vijf jonge schrijvers, noteerde de Chinese auteur Lu Xun in 1931: 'Ik sta hier en kan slechts toekijken hoe mijn vrienden nieuwe geesten zijn geworden. Ik zoek een woedend gedicht van tussen de zwaarden.' Doe mee. Laat je stem horen. Lidmaatschap kost niets.
Contacteer a.h.m.de.baets@let.rug.nl of bekijk de websites <http://www.let.rug.nl/nch/> en <http://dit.is/nch>.